

Rregullore për Menaxhimin e Rreziqeve në Korporatën Energjetike të Kosovës

Mars 2020

Përmbajtja

Hyrje.....	
1. Konteksti i Biznesit.....	
Konteksti i jashtëm.....	
Konteksti i brendshëm	
2. Kultura për menaxhimin e rrezikut.....	
3. Qëllimi	
4. Definicionet dhe qasja	
5. Përkufizimet.....	
6. Përgjegjësia.....	
7. Procesi i menaxhimit të Rrezikut	
A. Identifikimi i rreziqeve	
B. Analiza e rrezikut.....	
C. Vlerësimi i rrezikut	
Matrica e Rrezikut.....	
Gjasat për të ndodhur/Mundësia	
Ndikimi	
D. Trajtimi i rrezikut.....	
E. Komunikimi dhe konsultimi	
Funksionet dhe Delegimet	
F. Monitorimi dhe rishikimi	
Vlerësimi i rreziqeve të KEK ShA për Vitin 2020.....	
ANEKS 1. FORMULARI STANDARD PËR VLERËSIMIN E RREZIKUT	

Hyrje

Kjo rregullore synon, në masë praktikisht të arsyeshme, të siguroj që palët e interesit/palët e ndikuara, nuk rrezikojnë të ndikohen nga aktivitetet e organizatës ose edhe nëse ndikohen nga puna e kryer nga organizata, ajo siguron përmes qasjes parandaluese, mbrojtje nga incidente të pafavorshme, ose zvogëlon ekspozimin e tyre nga humbjet eventuale, dhe zbut dhe kontrollon rrezikun e humbjes nëse duhet të ndodhë.

Përmes zbatimit të politikës për menaxhimin e rrezikut, organizata synon të fuqizohet në vazhdimësi në rrugën e përmbushjes së misionin dhe objektivave të saj afatgjatë në krijimin dhe ruajtjen e vlerave, ndërkohë që kostot e rrezikut për organizatën, dhe aksionarët/financuesit e saj, mbahen në minimumin e mundshëm.

Kjo procedurë, është bazuar në kërkesat ligjore të ligjit 06/L-021 për Kontrollin e brendshëm të Financave Publike, rregulloren e MF Nr. 01/2019 për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, ISO 31000: 2018, Get Through Guide: Qeverisja-Risku dhe Etika të përkthyer nga IKAF, si dhe CMA Guideline & Materials. Kjo rregullore krijon bazën e sjelljes dhe menaxhimit për grumbullimin e informatave të rëndësishme për identifikimin e rreziqeve, analizën dhe vlerësimin e tyre si dhe trajtimin përmes procedurave të njohura të trajtimit të rreziqeve. Po ashtu krijon bazën për monitorimin dhe komunikimin e rreziqeve të rëndësishme të korporatës dhe përmes tyre parandalimin ose trajtimin me kohë përmes vendimmarrjes adekuate, për të siguruar realizimin e objektivave afatgjatë.

1. Konteksti i Biznesit

Korporata Energjetike e Kosovës është Shoqëri Aksionare dhe ofruar i të mirave publike-energjisë elektrike, nën rregullimin e saj si Ndërmarrje Publike e cila menaxhon me mbi 4000 punëtor. Qëllimi i organizatës është ofrimi stabil i energjisë elektrike. Për këtë, kjo politikë ka për qëllim të menaxhojë faktorët që ndikojnë në realizimin e këtij qëllimi dhe në vazhdimësinë e biznesit.

Aktivitetet parësore të Korporatës janë prodhimi i qymyrit dhe gjenerimi i energjisë elektrike. Për të përmbushur këto dy funksione, KEK-u është i organizuar në dy Divizione qenësore, Divizionin e Mihjeve dhe Divizionin e Gjenerimit. Korporata operon me mihjen sipërfaqësore të linjitet, gjegjësisht Mihjen e Sibovcit Jugperëndimor dhe me dy termocentrale, TC "Kosova A" dhe TC "Kosova B".

Konteksti i jashtëm

- Gjendja ekonomike dhe sociale në vend krijon presion të vazhdueshëm tek KEK ShA në përcaktimin e çmimeve të shitjes së energjisë elektrike në bazë të kalkulimeve të kostove. Marrëveshjet për shitjen me shumicë të energjisë elektrike, në shumicën e rasteve vonohen për shkak të mos dakordimeve të çmimeve të EE përgjatë periudhës konsultative të ZRRE për aprovimin e të hyrave maksimale të lejuara për të licencuarit.
- Strategjia për Energjinë e Qeverisë së RKS krijon për KEK ShA obligime për të investuar qindra miliona € në pronë, pajisje dhe makineri, për të garantuar stabilitet në prodhimin e energjisë elektrike, e rrjedhimisht edhe stabilitet në prodhimin e qymyrit si lëndë djegëse për termocentralet.
- Marrëveshja për furnizim me shumicë të energjisë e nxjerr nga pakot e privatizimit të distribucionit, e obligon KEK ShA që tërë energjinë e prodhuar t'ia nonimoj KESCO/KEDS për USS dhe mbulim të humbjeve duke e limituar KEK-un në tregtimin e energjisë me çmime më të favorshme.
- Ndryshimet e rregulloreve të ZRRE për aplikimin e taksave dhe tarifave për çasje në rrjetin e transmisionit janë kosto shtesë dhe të pa arsyetuara për KEK-un.

Konteksti i brendshëm

- Moshë e punëtorëve, KEK ka pas punësimin në fillimet e operimeve të veta dhe aktualisht moshë mesatare e punëtorëve është mjaft e shtyrë.
- pajisjet e vjetruara teknologjike
- marrëveshjet me Contour Global-korporata ka nënshkruar në emër të Aksionarit, tri marrëveshje me CG për zbatimin e implementimit të projektit Kosova e Re të cilat kanë kosto dhe bartin rrezik në të ardhmen nëse niveli i caktuar i investimeve nuk realizohet si dhe nëse proceset teknologjike nuk zbatohen për të dhënë nivelin dhe sasinë e përshtetshme të dakorduara me marrëveshje. Aktualisht kjo

marrëveshje parasheh dhënien e garancioneve shtetërore si pagues e të cilave është KEK si dhe parasheh sigurimin e aseteve të KEK për të cilat është në proces.

2. Kultura për menaxhimin e rrezikut

Korporata nuk ka pas një politikë të menaxhimit të rrezikut sipas qëllimit dhe funksionit të kësaj rregullore dhe si rrjedhojë nuk e ka të formësuar kulturën e menaxhimit të rrezikut. Prandaj, në vijim synohet të vendos politika dhe procedura që ndikojnë në krijimin e kulturës organizative, për menaxhimin e rrezikut. Enterprise Risk Management Initiative Faculty e definon kulturën e rrezikut si “një sistem të vlerave dhe sjelljeve në një organizatë që formëson sjelljen vendimmarrëse të menaxhmentit dhe punëtorëve”¹. Duke operuar në një treg të produktit/energjisë ku kërkesa është e lartë dhe furnizimi është 95% nga ana e KEK ShA, natyra e rreziqeve është e ndërlidhur me krijimin, ruajtjen dhe rritjen e kapaciteteve për ta mirëmbajtur stabilitetin e prodhimit të energjisë. Në funksion të këtij qëllimi, aplikimi një procedure për menaxhimin e rrezikut, inkurajon të menduarit afatgjatë dhe strategjik po ashtu i përgjigjet kërkesave ligjore, që dalin nga ligji për kontrollin e brendshëm të financave publike 06/L-21 dhe në udhëzimin administrativ 01/2019 për identifikimin dhe menaxhimin e rrezikut e cila ndikon në cilësinë e menaxhimit si dhe në garancinë për vazhdimësinë dhe realizimin e objektivave afatgjata të Biznesit.

3. Qëllimi

Kjo politikë synon të krijoj procesin për administrimin e rreziqeve me të cilat përballet organizata. Qëllimi i menaxhimit të rrezikut është maksimizimi i mundësive në të gjitha aktivitetet e organizatës dhe të minimizojnë vështirësitë. Po ashtu, synon krijimin e një liste të rreziqeve përmes një procesi të mirë definuar për identifikimin e tyre, krijimi i teknikave për menaxhimin e rreziqeve dhe raportimin e tyre.

4. Definicionet dhe qasja

Sipas nenit 1.18 të ligjit 06/L-21. Rreziku- nënkupton mundësinë e ndodhjes së një ngjarjeje të caktuar, e cila do të ndikonte në arritjen e objektivave të organizatës; Si e tillë, objektivat dhe qëllimet e një biznesi, projekti ose veprimtarie së pari duhet të identifikohen për të siguruar që të gjitha rreziqet e rëndësishme janë kuptuar. Kjo siguron që vendimet për menaxhimin e rrezikut të mbështesin gjithmonë arritjen e qëllimeve dhe objektivave më të gjera të biznesit. Kjo qasje inkurajon të menduarit afatgjatë dhe strategjik po ashtu i përgjigjet kërkesave ligjore, që dalin nga ligji për

---

¹ Pecb, 2018, ISO 31000:2018, Risk management -guidelines

kontrollin e brendshëm të financave publike dhe në udhëzimin administrativ 01/2019 për identifikimin dhe menaxhimin e rrezikut. Ligji kërkon që përmes krijimit të një kulture të eetikës dhe profesionalizmit të vendosen kontrole ex-ante (para ndodhjes) së ngjarjeve dhe ex-post (pas ndodhjes së ngjarjeve) për minimizimin e rreziqeve.

Sipas ISO 31000 “administrimi i rrezikut është një proces menaxhimi që stimulon realizimin me kosto efektive të objektivave të organizatave: për më tepër, standardi gjithashtu thotë që qëllimi i menaxhimit të rrezikut është krijimi dhe mbrojtja e vlerës”.

5. Përkufizimet

Rreziku karakterizohet dhe vlerësohet duke marrë parasysh dy karakteristika:

a) Probabiliteti ose gjasat (L) e shfaqjes; dhe

b) Niveli kritik i rrezikut/Ndikimi (C) e shfaqjes.

Kjo shprehet si R (rreziku) = L (gjasat) x C (ndikimi).

Gjasat janë një përshkrim cilësor i probabilitetit ose i frekuencës.

Ndikimi është rezultati i një ngjarje, duke qenë një humbje, dëmtim, disavantazh ose fitim. Mund të ketë një gamë të rezultateve të mundshme që lidhen me një ngjarje.

Kontrolli i rrezikut nënkupton marrjen e masave për të zvogëluar gjasat e ndodhjes së një rreziku në mënyrë të arsyeshme.

Vlerësimi i rrezikut është procesi i vlerësimit dhe krahasimit të nivelit të rrezikut kundrejt objektivave të paracaktuara, në nivele të pranueshme të rrezikut.

Menaxhimi i rrezikut është aplikimi i një sistemi menaxhimi ndaj rrezikut dhe përfshin identifikimin, analizën dhe vlerësimin, trajtimin, monitorimin dhe komunikimin e rreziqeve.

Pronari i rrezikut është personi (ët) përgjegjës për administrimin e rreziqeve dhe zakonisht është personi drejtpërdrejt përgjegjës për strategjinë, aktivitetin ose funksionin që lidhet me rrezikun.

6. Përgjegjësia

Është përgjegjësi e të gjithë anëtarëve të Bordit, menaxhmenti dhe stafit të korporatës të identifikoj, të analizojë, vlerësojë, reagojë, monitorojë dhe komunikojë në mënyrë periodike rreziqet që lidhen me veprimtarinë, funksionin ose procesin nën përgjegjësisë dhe autoritetit të tyre.

Përgjegjësia për koordinimin e procesit të menaxhimit të rrezikut të kompanisë bie mbi koordinatorin për menaxhimin e rrezikut i cili i raporton Drejtorit Ekzekutiv. Megjithatë pronar i rrezikut janë ata që zbatojnë procedurat ose ushtrojnë aktivitetet për trajtimin e rreziqeve.

Menaxhimi i rrezikut është njëri nga funksionet dhe ka një rol të fortë mbështetës në nivelin e bordit. Tani, bordi pritet gjithnjë e më shumë të ofrojë një mbikëqyrje të fortë të menaxhimit të rrezikut. Kjo

procedurë, siguron informacion të rëndësishëm për bordet, në mënyrë që ata të përcaktojnë dhe përmbushin përgjegjësitë e tyre për mbikëqyrjen e rrezikut. Në këtë kontekst, këto detyra mbikëqyrëse të BtD përfshijnë: qeverisjen dhe kulturën; strategjinë dhe përcaktimin e objektivave; performancën, informimin, komunikimin dhe raportimin, dhe rishikimin e praktikave për menaxhimin e rreziqeve për të përmirësuar performancën në krijimin dhe ruajtjen e vlerave në afatgjatë për organizatën. Auditimi i Brendshëm do të monitoroj periodikisht zbatimin e politikës së menaxhimit të rrezikut dhe do të raportoj sipas funksionit dhe përgjegjësie.

7. Procesi i menaxhimit të Rrezikut

Procesi i menaxhimit të rrezikut ka disa aktivitete kryesore të cilat në vartësi të kontekstit të biznesit. Grumbullimi i informatave për procesin e menaxhimit të rrezikut bëhet në formën e dhenë në Aneksin 1 të këtij dokumenti. Korporata Energjetike e Kosovës ka adaptuar strukturën e menaxhimit të rreziqeve përmes skemës së mëposhtme e cila paraqet një cikël të vazhdueshëm the periodik të përsëritshëm të procesit të menaxhimit të rreziqeve. Ky proces ka 4 etapa kryesore për të menaxhuar rreziqet: identifikimin e rreziqeve, analizën e rreziqeve, vlerësimin e rreziqeve si dhe trajtimin e tyre.

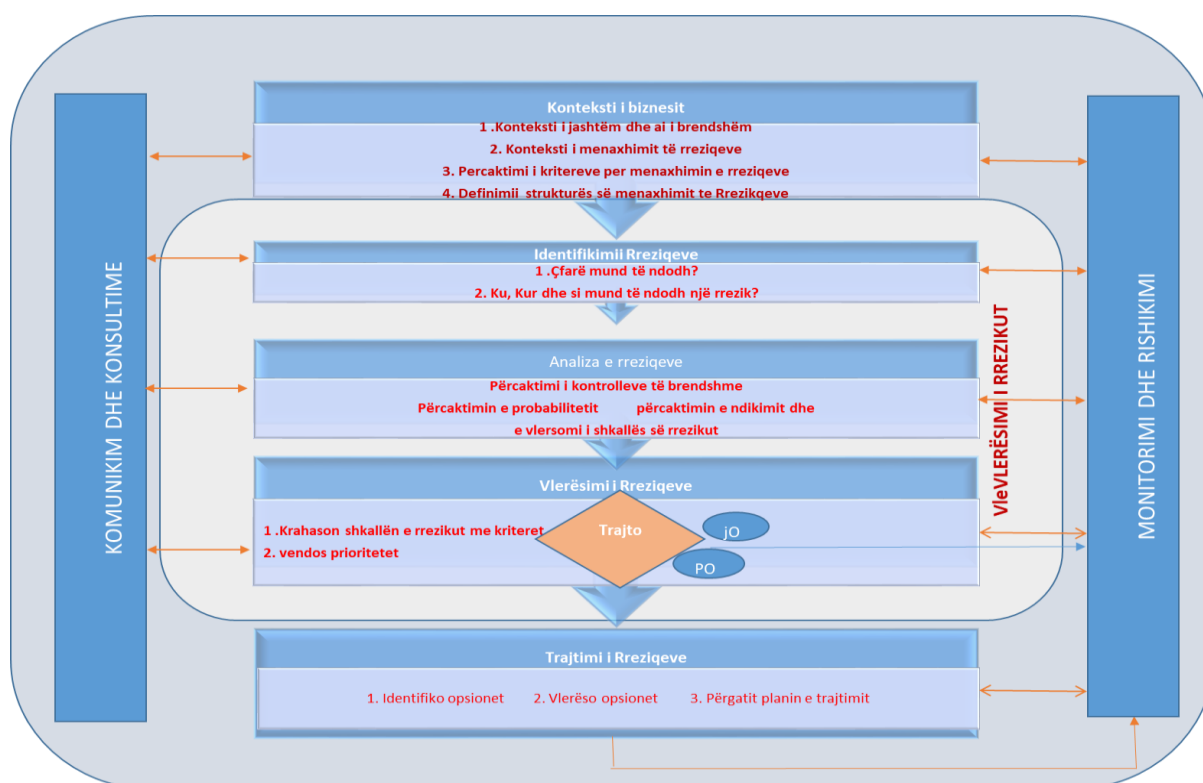

Fig. 1. Procesi i menaxhimit të rrezikut në KEK²

² Përshtatur për KEK ShA sipas ISO 31000:2018

A. Identifikimi i rreziqeve

Organizata obligohet fillimisht të njoh rreziqet e mundshme që më pas të merret me to. Kjo arrihet përmes shtjellimit të situatave në nivele të ndryshme të vendimmarrjes ose zbatuese lidhur me atë se se çfarë mund të ndodh? Ku, kur dhe si mund të Ndodh?

Organizata përgjithësisht përballet me disa lloje të rreziqeve të cilat sipas literaturës grupohen në:

- a) **Rreziqet Strategjike si:** kultura dhe qeverisja korporative, planifikimi jo adekuat/ tejkalimi buxhetit, konkurrenca e jashtme, vendimmarrja për ndryshimet në politikën e çmimeve, transparenca dhe informimi i aksionarit, përgjegjësia shoqërore e organizatës etj. Niveli i vendimmarrjes është në nivel të BTD
- b) **Rreziqet financiare si:** gjendja e përgjithshme ekonomike në vend, menaxhimi i të hyrave, likuiditeti/paraja e gatshme, raportimi dhe kontrolli financiar, çmimet e karburanteve, ndryshimet në rregullat e industrisë, kostot e prodhimit jo-konkurruese/mos pranimi i kostove të prodhimit në çmimet e energjisë, ndryshimi në normat e interesit, etj. Niveli i vendimmarrjes është i menaxhmentit /BtD
- c) **Rreziqet operative si:** probleme me mungesën e burimeve njerëzore si dhe mosha mesatare e lartë e punëtorëve, probleme në rrjetin e furnizimeve dhe në menaxhimin e kontraktimeve, dështime në realizimin e kontratave, mosfunksionim i pajisjeve kryesore, gabime të operatorëve /dëme aksidentale, probleme në funksionimin e kontrolleve të brendshme, vjedhja dhe mashtrimet, etj. Niveli i vendimmarrjes është i menaxhmentit.
- d) **Rreziqet e përputhshmërisë si:** detyrimet e drejtorëve dhe zyrtarëve lartë të korporatës, mbrojtja e shëndetit dhe siguria e punëtorëve, detyrimet ndaj palëve të treta për rastet e arbitrazhit, detyrimet për kontestet ligjore nga punëtorët, detyrimet për trajtimin e asbestit, detyrimet për mbrojtjen nga ndotja atmosferike e tokës/ujit dhe ajrit, rreziqet e katastrofave natyrore etj.

B. Analiza e rrezikut

Organizata duhet të analizojë secilin rrezik që është identifikuar në hapin e mëparshëm. Bazuar në nivelin e rrezikut që përcaktohet pas analizës së rrezikut, organizata është në gjendje të përcaktojë nëse rreziku është i pranueshëm apo jo. Kështu që, nëse rreziku rezulton i papranueshëm, organizata mund të ndër marrë veprime për të modifikuar rrezikun që të korrespondojë me nivelin e pranueshëm të rrezikut.

Organizata do të përdorë një teknikë të aprovuar për të marrë parasysh pasojën dhe gjasat e secilit rrezik, dhe këto teknika mund të jenë cilësore, gjysmë-sasiore, sasiore ose një kombinim i tyre, bazuar në rrethanat dhe përdorimin e synuar.

C. Vlerësimi i rrezikut

Ky hap i ofron organizatës mundësinë që të ketë një mekanizëm që i ndihmon ata të rendisin rëndësinë relative të secilit rrezik, në mënyrë që të vendoset një përparësi trajtimi. Përpjekjet për përcaktimin kuantitativ të secilit rrezik duke u bazuar ne historikun e ngjarjeve do të ndihmojnë në menaxhimin adekuat të rreziqeve. Kjo procedurë kërkon që në të ardhmen të bëhen vlerësime adekuate kuantitative si dhe të krijohet një bazë e të dhënave për aktivitetet nën rrezik. Vlerësimi i rreziqeve për KEK ShA është dhënë në hartën e rreziqeve në fund të këtij dokumenti. Figura më poshtë përshkruan rangimin e rreziqeve sipas gjasave dhe ndikimit në pozicione të caktuara të hartës së rreziqeve duke dhënë sinjale për mënyrën e prioritizimit dhe reagimit sipas rrezikshmërisë.

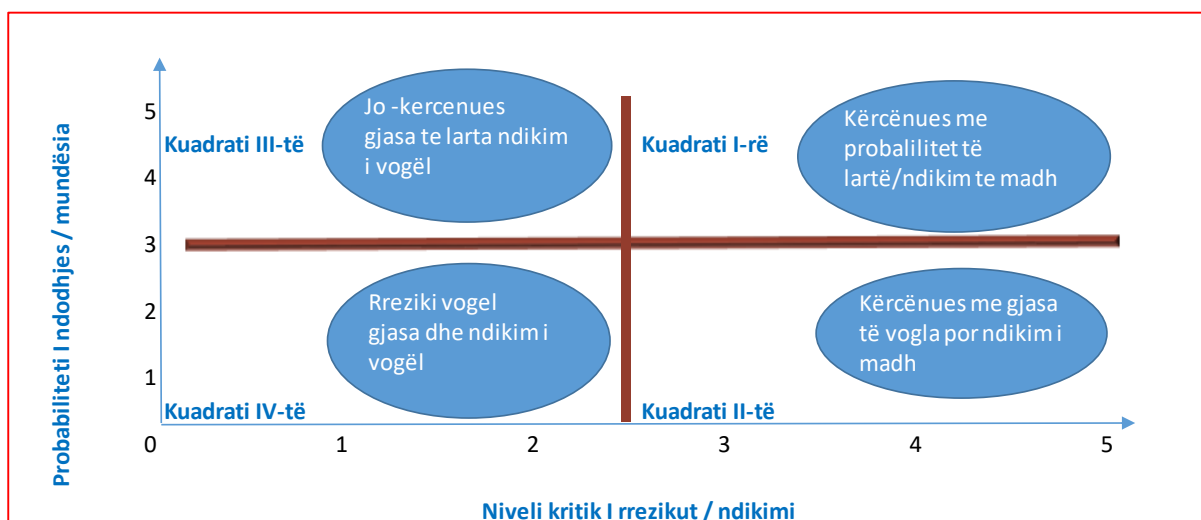

Fig. 2. Vlerësimi i rrezikut sipas gjasave të ndodhjes dhe ndikimit që ka në biznes

Matrica e Rrezikut

Koncepti bazë i menaxhimit të rrezikut bazohet në principin se pa marrë parasysh natyrën dhe shkallën e rrezikut menaxhmenti ka për detyrë të zhvillojë metoda për eliminimin apo zvogëlimin e pasojave në një nivel të pranueshëm apo me ndikim minimal për operimet e organizatës. Matrica e rrezikut përshkruan në mënyrë figurative pozitën e rrezikut e me atë identifikon pronarët e funksionit të menaxhimit sipas departamentit përkatës. Për çdo rrezik i cili konsiderohet se klasifikohet mbi *Mesatar* si për nga Ndikimi ashtu edhe për nga Mundësia kërkon vëmendjen e udhëheqjes së departamentit përkatës. Nivelet më të ulëta të rrezikut mund të delegohen në nivele menaxheriale. Në anën tjetër, për çdo rrezik i cili konsiderohet se bie në nivelin katër (4) ose mbi të për nga *Ndikimi* dhe *Mundësia* kërkohet vëmendja e Drejtorit Menaxhues dhe raportime të rregullta tek Bordi i Drejtorëve të Korporatës.

Gjasat për të ndodhur/Mundësia

Sipas të Gjitha Gjasave (5)– në këtë nivel vlerësohen ato rreziqe për të cilat udhëheqësit e departamenteve, apo zyrtarët tjerë në nivele më të ulëta, me saktësi mund të parashikojnë momentin e ngjarjes brenda periudhës së dokumentit si tërësi. Prej këndvështrimit Menaxhues drejtuesit konsiderojnë se në mendim të tyre çdo mundësi për parandalim është shterur dhe ka dështuar dhe se në kushtet aktuale nuk ekziston mundësi tjetër për parandalim apo eventualisht zvogëlim të pasojave në një nivel të pranueshëm.

I mundshëm (4)– pronari i rrezikut konsideron se *Gjasat për të Ndodhur* janë të mundshme brenda periudhës së dokumentit, por nuk mund të saktësoj momentin, apo edhe me saktësi nëse situata do të materializohet në periudhën e dokumentit. Gjithashtu, konsiderohet se ka ende mundësi për trajtim të mëtejshëm të rrezikut në një nivel më të favorshëm.

Mesatar (3) – rreziku konsiderohet se është i mundshëm për të ndodhur por konsiderohet i vështirë për të saktësuar nëse do të ndodhë gjatë periudhës së dokumentit. Si rrjedhojë pronari i rrezikut dhe drejtuesit e departamenteve kanë kohë dhe mundësi të mjaftueshme për të trajtuar situatën deri në një nivel të pranueshëm për korporatën

Vështirë se (2) – pa marrë parasysh nivelin e Ndikimit pronari i rrezikut konsideron se *Gjasat për të Ndodhur* skenari është i vështirë. Nuk mund të përcaktohet se do të ndodhë përgjatë periudhës së dokumentit apo edhe nëse do të ndodhë pas periudhës aktuale. Pronari i rrezikut dhe drejtuesit e departamenteve kanë kohë dhe mundësi të mjaftueshme për të trajtuar situatën deri në një nivel të papërfillshëm

Rralle (1) – *Gjasat për të Ndodhur* konsiderohen të rralla. Gjithashtu, menaxhmenti është i njohur me situatën dhe se ka kohë, mundësi dhe mjete të mjaftueshme për të parandaluar dhe zvogëluar pasojat në nivel të pranueshëm apo edhe eliminuar në tërësi.

Ndikimi

Serioz/Fatal (5) – pasoja *Serioze apo Fatale* për operimet e korporatës.

Madhor (4) – probleme serioze në mbarëvajtjen e aktiviteteve të përditshme të korporatës. Drejtuesit e departamenteve janë të vetëdijshëm për situatën eventuale dhe se kanë planifikim rezervë dhe të aprovuar.

Mesatar (3) – çrregullime në mbarëvajtjen e aktiveve për të cilat drejtuesit kanë planifikime paraprake për situatën e pritur.

I vogël (2) – pasoja të vogla, pa ndikim në operimet e përditshme të korporatës.

I papërfillshëm (1) – pasoja të papërfillshme për aktivitetet e korporatës.

D. Trajtimi i rrezikut

Menaxhimi i duhur i rrezikut kërkon vendime racionale dhe të informuara në lidhje me trajtimin e rrezikut. Në mënyrë tipike, trajtime të tilla përfshijnë: shmangien e veprimtarisë nga e cila buron rreziku, ndarjen e rrezikut, menaxhimin e rrezikut me anë të aplikimit të kontroleve, pranimin e rrezikut dhe mos ndërmarrjen e ndonjë veprimi të mëtejshëm, ose marrjen e rrezikut dhe rritjen e rrezikut në mënyrë që të ndjekë një mundësi. Këto aktivitete për trajtim parashihen në nenin 12 të ligjit për kontrollin dhe menaxhimin e brendshëm të financave publike.

Organizatat jo gjithmonë e gjejnë veten në telashe për shkak të sjelljes së tyre të tepruar dhe të pamatur. Ndonjëherë organizatat bien prapa konkurrencës së tyre si rezultat i ngurrimit të tyre për të ndërmarrë rreziqe dhe ndjekur mundësi. Trajtimi i rreziqeve përmes aktiviteteve për trajtim është dhënë në paraqitjen grafike/ harta e rreziqeve. Grafiku më poshtë sqaron masat që menaxhmenti duhet të ndërmarr në trajtimin e rreziqeve sipas kategorisë së rrezikut:

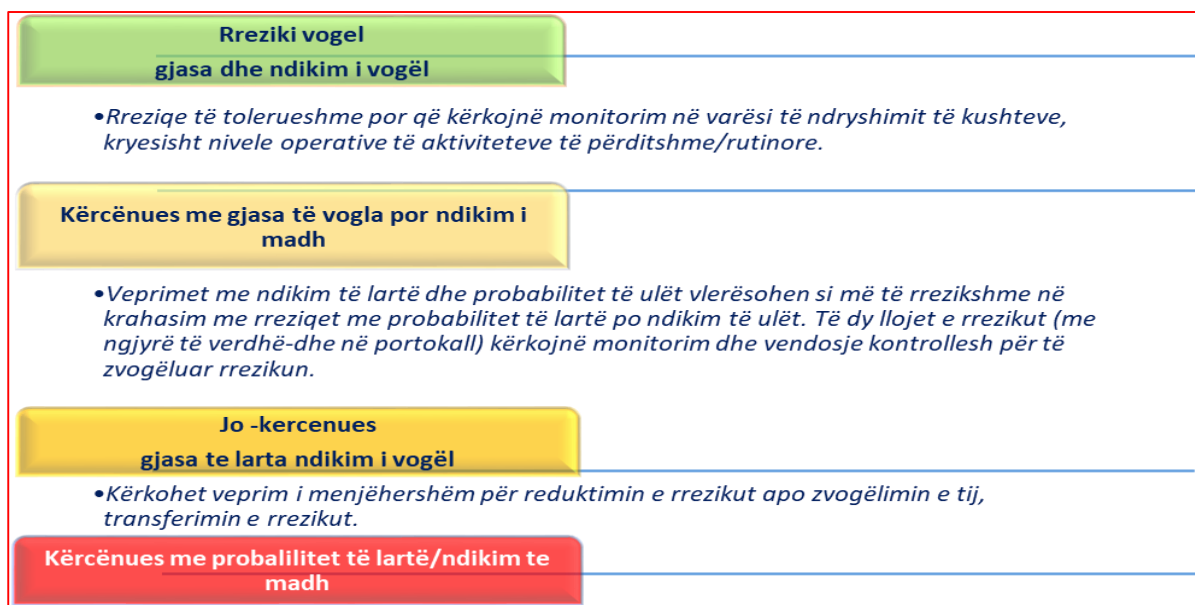

Fig. 3 veprimet për trajtimin e rreziqeve

E. Komunikimi dhe konsultimi

Menaxhimi i duhur i rrezikut kërkon komunikim dhe konsultim të strukturuar dhe të vazhdueshëm me ata që preken nga operimet e organizatës. Komunikimi kërkon të promovojë vetëdijen dhe të kuptuarit e rrezikut dhe mënyrat për t'iu përgjigjur tij, ndërsa konsultimi përfshin marrjen e informatave kthyesë dhe informacion për të mbështetur vendimmarrjen. Rezultatet e procesit të administrimit të rrezikut duhet të dokumentohen dhe raportohen përmes mekanizmave të duhur. Regjistrimi dhe raportimi është i rëndësishëm për arsye të tilla si komunikimi i aktiviteteve të menaxhimit të rrezikut dhe rezultatet që kanë të bëjnë me ato aktivitete në të gjithë organizatën dhe sigurimin e bazës dhe informacionit të nevojshëm për marrjen e vendimeve të informuara.

Funksionet dhe Delegimet

Për qëllime të menaxhimit të rrezikut nga menaxhimi i proceseve të brendshme dhe administrative, në përputhje me kërkesat e ligjit për kontrollin e brendshëm të financave publike (06/L-021) korporata ka të vendosura procedurat strikte të kontrolleve të brendshme sipas kërkesës së nenit 13 të ligjit. Po ashtu kjo procedurë përcakton që:

- Një person mund të ketë më shumë se një detyrë dhe më shumë se një person mund ta ketë të njëjtën detyrë në të njëjtën kohë.
- Struktura organizative është e qartë dhe krijon mundësinë e monitorimit dhe raportimit vertikal si dhe nxit edhe komunikimin horizontal.
- Të drejtat dhe autorizimet jepen në bazë të përshkrimeve të vendeve të punës dhe gjithëherë me shkresë zyrtare të arkivuar. Bartja e autorizimeve bëhet deri në nivele të tolerueshme me ligj, sipas detyrës dhe rëndësisë, për të lehtësuar proceset aty ku është e mundshme dhe ose për të shmangur konfliktin e interesit, etj.
- Në raste të parregullsive të ndryshme të cilat mund të vërehen në proces të menaxhimit të rreziqeve, udhëheqësi i SSP apo DM sipas skemës organizative të KEK ShA do të veproj sipas ligjit 06/L-21 respektivisht nenit 32 – Procedura për raportimin e Parregullsive.

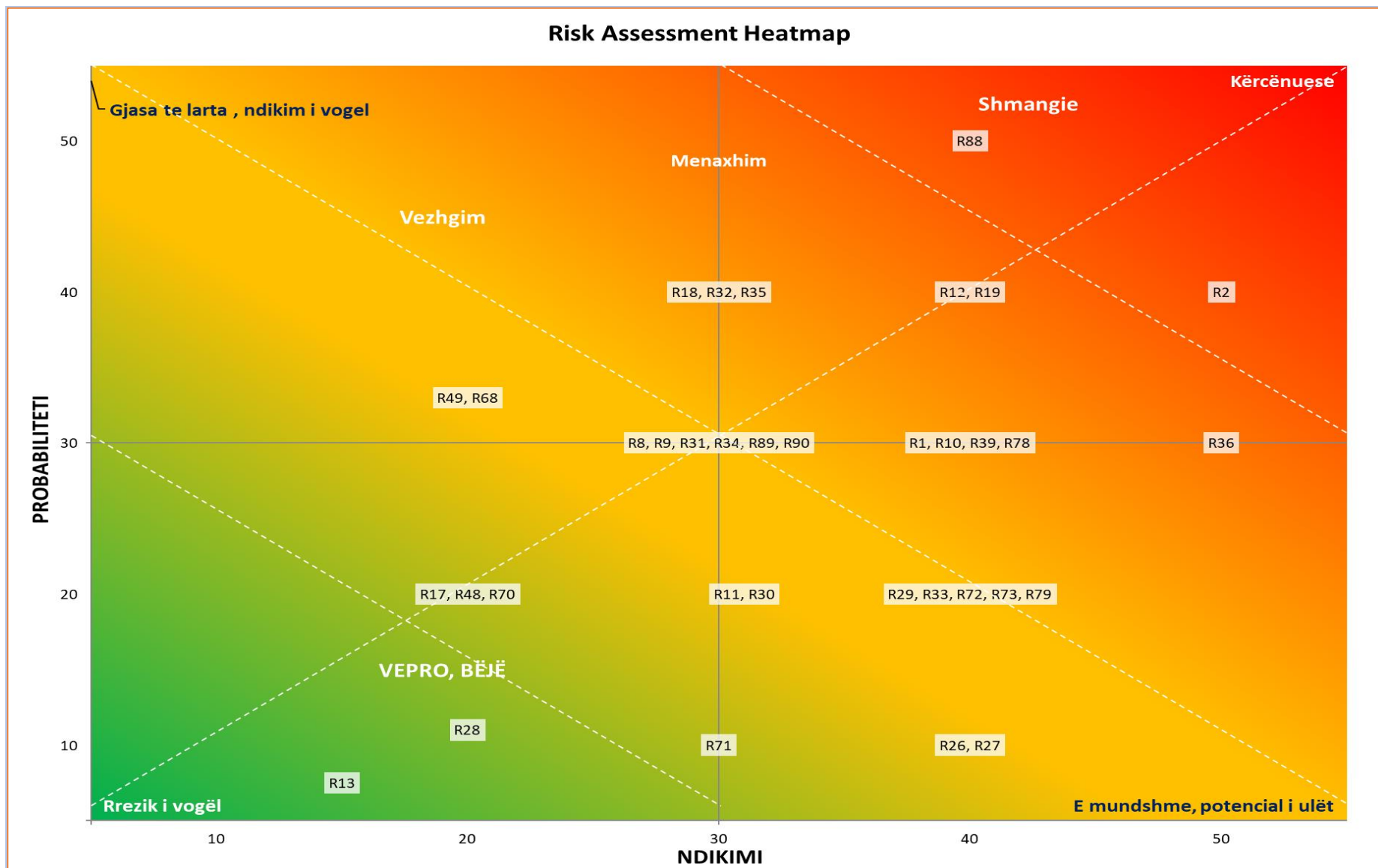
F. Monitorimi dhe rishikimi

Duke marrë parasysh që si ambienti i jashtëm ashtu edhe ai i brendshëm i nënshtrohen ndryshimeve të vazhdueshme, qëllimi i këtij hapi është të ndihmojë organizatat të sigurojnë dhe përmirësojnë cilësinë dhe efektivitetin e procesit të administrimit të rrezikut. Monitorimi përfshin veprime të tilla si ekzaminimi i progresit të planeve të trajtimit, monitorimi i kontrolleve të vendosura dhe efektiviteti i tyre, sigurimi që aktivitetet të cilat janë të përshkruara janë shmangur, dhe kontrollimi se mjedisi nuk ka ndryshuar në një mënyrë që ndikon në rreziqe. Këto aktivitete do të jenë të koordinuara mes kërkesave të BtD dhe aktiviteteve të rregullta të Auditit të brendshëm.

Vlerësimi i rreziqeve të KEK ShA për Vitin 2020

Departamenti / njësi përgjegjëse	R.	Përshkrimi i aktivitetit (identifikimi i rrezikut):	Niveli kritik i rrezikut/ndikimi	Probabilitet i ndodhjes	Niveli i rrezikut	Palët e ndikuara:				Personi Përgjegjës për menagjimin e rrezikut	Lloji I RREZIKUT	Vlera	Masat për zvoglimin e rrezikut
						Personeli	Organizata	Kontraktori	Partia				
TCA	1	Riparimi kapital I kaldajës Blloku A4	40	30	1200	x	x	x		Liridon Sylaj	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Riparimet ne sistemet e kaldajes gjate remonitit do te ulin rrezikun
	2	Riparimi kapital I turbinës dhe gjeneratorit blloku A4	50	40	2000	x	x	x		Bujar Mjeku	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	riparimi kapital I turbinës dhe gjeneratorit te Bllokut A4 eshte I nvojshem per evitim e ndalesave te paplanifikuara si dhe per remonitet sipas kerkesave teknike pas realizimit te oreve te
TCB	8	Ndertimi I deponise se re te hirit ne fushen e Sitnices	30	30	900		x	x		Skender Isufi	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	rrezik. nese nuk mund te bie niveli, duhet me vendosur pompa me te medha-me kapacitet me te madhe te largimit te ujit, dhe rreziku mund te ulet.
	9	Zbarrat e gjeneratorëve	30	30	900		x	x		Arben Avdiu	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Ne pamundesi per te intervenuar dhe kontrolluar ne pjesen e mbrendshme te gjeneratorit, per shkak nejsia eshte ne pune dhe se mbrenda ka hidrogjen, do te behet percjellje e vazhdueshme te paramtrave qe nderlidhen me zbarra dhe ate temepraturen e ujit per ftohje te zbarrave dhe temperaturen e hidrogjenit ne gjenerator, ne menyre qe gjeneratori te punoj
	10	Kullat Ftohese- Pyrgu	40	30	1200		x	x		Arben Avdiu	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Gjate ndaljes se njesive, ndaras B1 apo B2, behet pastrimi i ftohsave te vajit dhe sipas nevojës edhe I gypave te kondenzatorit ne menyre qe kembimi I nxehtesise edhe perkunder problemeve me kullen ftohese te behet sa me i mire, ne menyre qe pajisjet tona te punojn sa me stabil dhe
	11	Kazantorja ndihmese	30	20	600		x	x		Arben Avdiu	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Duhet te mirembahet pjesa e elektronikës , preventivat e ekipeve te mirembajtjes te vazhdojne dhe nga ana e prodhimit kohe pas kohe duhet te leshohet ne pune per testim dhe kontroll. Te arrihet kontrata sa me pare per optimizim te kazantores e re kurse kazantorja e vjeter duhet te percaktohet
	12	Remonti vjetor I njesisë B1/B2, prill - dhjetor 2020	40	40	1600		x	x	x	Skender Isufi	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Percjellja e situatës - termin plani I ESP&deNOX me projektet tjera duhet te mbikëqyret strikt. ekipi për mbikëqyrje te jetë vigjilent dhe shume profesional.përfundimi është ne muajin dhjetor, kushtet klimatike dimërore, dhe problemet tjera pastaj me ujë furnizues, ngrica, edhe te tjera mund te krijojnë
	17	Riparimi kapital elektromagnetik I ekskavatorit SRs 1300 E-9b	20	20	400		x	x		DPQ	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Plotesimi I personelit te remonitit me staf shtese dhe monitorimi I shtuar I afateve te kryerjes se puneve
DPQ	18	Blerja e dy eskavatorve rotorik per Qymyr	30	40	1200		x	x	x	DPQ	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Lidhet me sigurine e furnizimit te TC-ve me thengjilli dhe eshte projekt I parapar me projektin e Mibrag. Masat qe jane marr per kete eshte tentimi per angazhimin e konsulenteve te pavarur per hartimin e specifikve teknike dhe buxhetit
	19	Pervehtesimi I tokave	40	40	1600		x	x	x	DPQ	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	mund te parashikohet me saktesi. Projekti ka te bej me zhvendosjen e 122 ha toke sipas elaboratit dhe harmonogramit te OE.
Divizion Financiar	24	Planifikimi jo adekuat/ tejkalimi I buxhetit			0		x	x	x	Idriz zharku	Rrezik Strategjik	E pa identifikuar	Planifikimi me I hershem si dhe analize e gabimeve ne planifikimet e kaluara. Megjithate nje pjese e shpenzimeve eshte e pamundur te parashihen per shkak te vjetersise se
	26	Menaxhimi I te hyrave	40	10	400		x	x		Anjeta Zeqiraj	Rrezik Financiar	E pa identifikuar	Korporata ka politike per menaxhimin e te hyrave, duke pasur nje njesi qe merret me mbikqyrjen e tyre dhe nje afat te
	27	Likuiditeti /paraja e gatshme	40	10	400		x	x	x	Afrim Berisha	Rrezik Financiar	E pa identifikuar	Korporata ka likuiditet te mjaftueshem per vitin. Megjithate shqetesim dhe per vemendje mbetet investimet e medha qe kerkoet te investohen ne vitet vijuese
	28	Raportimi dhe kontrolli financiar	20	10	200		x	x	x	Besa shatri	Rrezik Financiar	50,000	Mos raportimi me kohe ne KKRF ndikon tek palet e interesit, konform legjislacionit ne fuqi korporata dhe personat pergjegjes mund te penalizohen per kete aktivitet.
	29	Ndryshimet ne normat e interesit	40	20	800			x		Afrim Berisha	Rrezik Financiar	>= 1 milion	Ndryshimet ne vleresimet e normes se Interesit nga ana e Thesarit te Shtetit ndikojne ne nivelin e interesit te pagueshem nga ana e KEK per Kresite e marra nga ana e MF.
	30	Raportimi Rregullativ	30	20	600		x	x	x	Kujtim Hoxha	Rrezik I Perput	50,000	Mos raportimi me kohe tek palet e interesit, konform legjislacionit ne fuqi kompani dhe personat pergjegjes mund te
31	kosot e Prodhimit jo -konkurreuese	30	30	900		x	x		Kujtim Hoxha	Rrezik Financiar	10 milion	30.8 €/MWh I cili eshte me I ulet se kostoja e prodhimit rreth 35 €/MWh.	

 HARTA E RREZIQEVË PËR DIVIZIONE/DEPARTAMENT															
Departamenti / njësia përgjegjëse	R.	Përshkrimi i aktivitetit (identifikimi i rrezikut):	Niveli kritik i rrezikut/ndikimi	Probabilitet i ndodhjes	Niveli i rrezikut	Palët e ndikuara :					Personi Përgjegjës për menagjimin e rrezikut	Lloji I RREZIKUT	Vlera	Masat per zvoglimin e rrezikut	
						Personeli	Organizata	Kontraktoret	Reputimi	Infrastruktura					Të tjerë
Divizioni I Sherbimeve te korporates	32	Probleme me mungesen e personelit si dhe	30	40	1200	x	x					Nebil Mjeku	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Levizjet e shpeshta te puntorve pensionimi,semundjet,mungesa e personelit te kualifikuar per kryerjen e puneve shkaktojn probleme ne operimin e kekut.
	33	Deshtimi I sistemit IT	40	20	800	x	x	x	x			Arbresha Kelmendi	Rrezik Operativ	=1 milion	Masat parandaluese jane perditimesi I sistemeve te mbrojtjes (antivirus, antimalware, firewall, ransomware)
	34	Detyrimet per mbrojtjen nga ndotja atmosferike e tokes ujit dhe ajrit	30	30	900		x		x			Departamenti I Mjedisit	Rreziket e Perg	>5 milion	Ekzistojne rrezige te vazhdueshme te menaxhimit te kujdesit ndaj mjedisit per te cilat KEK eshte ne vazhdim duke trajtuar dhe duke I zhvilluar procedura investive
	35	Mosha mesatare e lartë e puntoreve	30	40	1200	x	x					Fikrije Duraku	Rrezik Operativ	250000	Mosha mesatare eshte 55 vjet, Masat per zvoglimin: Jan marre politika per shkputje vullnetare te punes kundrejt pageses se 24 pagave (per puntoret e vjeter) dhe pritet te perseritet si dhe te shpallen konkurse per rekurtimin e stafit te ri ne moshe
	36	Rreziet e katastrofave natyrore	50	30	1500	x	x	x				Salih Bytyqi	Rreziket e Perg	>= 20 milion	Sigurimi I aseteve. KEK eshte ne proces per kryerjen e vleresimit te rrezikut per qellimin e sigurimit te aseteve. Sigurimi ka per qellim mbrojtjen nga deshtimetepajisjeve dhe biznesit nga
	Drejtoria Operative	39	Detyrimet per trajtimin e asbestit	40	30	1200	x	x	x			Rasim Veseli	Rreziket e Perg	200000	Eshte filluar procedura per studimin e fizibilitetit dhe specifikimin teknik per trajtimine asbestit
Sekretaria e Korporates	48	Kultura dhe qeverisja korporative	20	20	400		x		x			Bordi I drejtrove dhe Drejtori menaxhues	Rrezik Strategji	E pa identifikuar	Planifikimi I duhur, vendosja e rregullave dhe politikave te kontrollit, Raportimi I rregullt, Monitorimi nga aksionari
	49	Pergjegjsia shoqerore e organizates	20	30	600		x		x			Bordi I drejtrove dhe Drejtori menaxhues	Rrezik Strategji	E pa identifikuar	Investimet ne pajisje dhe mkineri per zvoglimin e ndotjes Investiem dhe donacionet vullnetarene komunitet
Zyra Ekzekutive e Prokurimit	68	Cmimet e karburanteve	20	30	600	x		x				Ardiana Sadiku	Rrezik Financia	300,000	Percjella e trendeve te cmimeve ne burs dhe krijimi I rezervave kur cmimet ne burs jane te ulta
	70	Probleme me furnizimin dhe ne menaxhimin e kontraktimeve	20	20	400	x	x	x				Emin Tmava	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Nxitja e njesive per te realizuar me kohe qe te shmanget rreziku nga kontraktimet
	71	Deshtime ne realizimin e kontratave	30	10	300	x	x	x				Ardiana Sadiku	Rrezik Operativ	200,000	Aplikimi I garancioneve te ekzekutimeve
	72	Gabime te operatorve/ deme aksidentale	40	20	800	x	x	x	x	x		Menagjeret / Drejtores	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	Monitorim I rrept ne kontratat komplekse qe zhvillohen ne ne ambiente kritike
	73	Blerja e Paisjeve per minjeren e re	40	20	800		x		x	x		Top Menagjmenti	Rrezik Strategji	1,000,000	Hartimi I dokumentacionit teknik, procedurat e Prokurimit dhe menagjimi I realizimit me qellim te mos penalizimit nga marrveshjet ekzistues me Couter Global
ZEPIO	77														
	78	Probleme ne funksionimin e kontrollave te brendshme/ Zbatimi I rregulloreve	40	30	1200	x	x					Isa Malsiu	Rreziket e perg	E pa identifikuar	Shpeshitmi I kontrollave periodike , kontrolli I ciliese , kontrollat rutinore dhe hetimore, trajnimet per rregulloret egzistuese
	79	Vjedhje dhe mashtrimet	40	20	800	x	x			x		Labinot Sadiku	Rrezik Operativ	E pa identifikuar	
Sekretaria e Korporates/Zyra Ligjore	88	Detyrimet ndaj paleve te treta per rastet e arbitrazhit	40	50	2000		x					Nexhat Podrimaj	Rreziket e perg	500,000	1300000 eshte provizionuar ne kontabilitet, ndersa pjesa tjeter llogaritet pjese e shpenzimeve te arbitrazhit. Kete rast perfaqsimin e KEK-ut e bene avokatura shtetore ne kuader te ministrise se drejtesise
	89	Detyrimet per kontestet ligjore per padite nga puntoret	30	30	900							Fahri Fazliu	Rreziket e perg	3,481,000	Rasti i ankesave te puntoreve per ore te fundjaves (shunte e dille) , Eshte bere ankes ne shkallen e 2-të ne gjykatën e apelit, KEK duhet te veproji konform vendimit te gjykeses mbi kete vleresim jane provizionuar tek rastet legale ne PF
	90	Detyrimet per kontestet ligjore ndaj paleve te trete	30	30	900		x					Fahri Fazliu	Rreziket e perg	1,750,000	Raste te grupuara ne te njejten kategori te vleresimeve per mundesine e ndodhjes 50% sipas vleresimit te zyres Ligjore/ numri I lendeve eshte 31 rastet jane ne procedure ligjore

ANEKS 1. FORMULARI STANDARD PËR VLERËSIMIN E RREZIKUT

KORPORATA ENERJETIKE E KOSOVËS Sh.a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C.
ENERGETSKA KORPORACIJA KOSOVA D.O.

Vlerësimi i Rrezikut

Forma standarde për departamentin

Përpiluesi:

Emiri i projektit, kodi i punës, data :

Njësia përgjegjëse
për aktivitetin :

Përshkrimi i aktivitetit (identifikimi i rrezikut) :

Palët e ndikuara :

Personeli

Publiku

Organizata

Infrastruktura

Kontraktorët

Të tjerët : _____

Përshkrimi i rrezi	Mundësia (1-5)	Ndikimi (1-5)	Koeficienti (G*S)	Vlerësimi i rrezikut para marrjes së masave

Masat e rekomanduara :

Përshkrimi i rrezi	Mundësia (1-5)	Ndikimi (1-5)	Koeficienti (G*S)	Vlerësimi i rrezikut pas marrjes së masave

Mundësia : Rrallë (1); Vështirë se (2); Mesatar (3); I mundshëm (4); Sipas të gjitha gjasave (5)

Ndikimi : Serioz /Fatal (5); Madhor (4); Mesatar (3); I vogël (2) ; I pa përfillshëm (1)

Aprovimi nga drejtori i Divizionit _____ Data _____

KORPORATA ENERGETIKE E KOSOVËS Sh.a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C.
ENERGETSKA KORPORACIJA KOSOVA D.D.

KORPORATA ENERGETIKE E KOSOVËS sh.a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C
KOSOVSKA ENERGETSKA KORPORACIJA d.d.

15-04-2020

Nr. 1553
PRISHTINË-A

Bordi i Drejtorëve i Korporatës Energjetike të Kosovës Sh.A.

Ne mbështetje të dispozitave nga Rregulloret e ndërmarrjes, neni 4 i kreut III, që rregullon të drejtat dhe përgjegjësitë e tij, dhe duke vepruar konform dispozitave aty përkitazi me vendimmarrjen jashtë takimit dhe sipas regjistrimit të rregullt nga Sekretari, Bordi i Drejtorëve me dt. 17 mars 2020, ka vendosur si me poshtë:

VENDIM

PËR MIRATIMIN E RREGULLORES PËR MENAXHIMIN E RREZIQEVE (RISKUT) NË KORPORATËN ENERGETIKE TË KOSOVËS

Ne pajtim me detyrat dhe përgjegjësitë e tij për udhëheqjen e ndërmarrjes, si dhe Pasi ka pranuar rekomandimin e njëjtë nga Komisioni i Auditimit i Bordit të Drejtorëve, Bordi i Drejtorëve miraton Rregulloren për Menaxhimin e Rreziqeve në Korporatën Energjetike të Kosovës, si është prezantuar.

Vendimi hyn në fuqi në ditën e miratimit nga Bordi i Drejtorëve.

Shtojcë: *Rregullore për Menaxhimin e Rreziqeve në Korporatën Energjetike të Kosovës, versioni i miratuar*

Zt. Faruk Hajrizi
Kryesues

Datë

18 mars 2020